

Sygn. akt IV U 1516/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewski vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2020 r. w Zielonej Górze

sprawy z odwołania **H. J.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 24.07.2020 r. znak (...)

o przyznanie prawa do rekompensaty

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy H. J. prawo do rekompensaty z art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych

sędzia Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 1516/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 24.07.2020 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił wnioskodawcy H. J. prawa do rekompensaty, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez co najmniej 15 lat. Zdaniem organu rentowego, z nadesłanych dokumentów (umowy o pracę, angaże, zaświadczenia) z okresu zatrudnienia od 07.05.1974 r. do 31.01.1991 r. w (...) w N. S. nie wynika, że wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca H. J. nie zgodził się ze stanowiskiem pozwanego organu rentowego, stwierdzając, że w okresie zatrudnienia w (...) pracował w szczególnych warunkach i wnosząc o przesłuchanie świadków na tę okoliczność.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Wnioskodawca H. J., urodzony (...), złożył organowi rentowemu wniosek o emeryturę i rekompensatę 13.01.2020 r.

Decyzją z 26.02.2020 r., znak: (...), pozwany przyznał wnioskodawcy emeryturę od 10.02.2020 r., tj. od daty nabycia uprawnień.

Decyzją z 27.02.2020 r. pozwany odmówił wnioskodawcy prawa do rekompensaty.

Odwolujący się złożył ponowny wniosek o rekompensatę 06.07.2020 r., przedkładając nowe dowody (dokumenty).

Wniosek ten skutkowało wydaniem przez organ rentowy zaskarżonej decyzji.

Okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego.

W okresie od 07.05.1974 r. do 31.01.1991 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w N. S. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach operatora koparki i kierowcy samochodu ciężarowego, ostatnie stanowisko – operator koparki.

W powyższym okresie wnioskodawca pracował początkowo jako kierowca przy obsłudze koparki montowanej na podwoziu pojazdu S. (...) o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 t. Formalnie wnioskodawca prawo jazdy kategorii C uzyskał od 04.11.1975 r.

Od 12.12.1975 r. powierzono wnioskodawcy obowiązki operatora koparki. Od tego dnia wnioskodawca pracował jako operator sprzętu ciężkiego i maszyn samobieżnych, gąsienicowych. Były to koparki na gąsienicach. Od 22.02.1976 r. wnioskodawca uzyskał pierwsze formalne uprawnienia do obsługi koparek.

Od 1979 r., od uzyskania uprawnień drugiej kategorii, wnioskodawca przesiadł się na koparkę samojezdną na kołach. Pracował na niej do końca zatrudnienia.

Wnioskodawca wykonywał te prace stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nawet 12 godzin dziennie. Nie był przesuwany do innych prac. Nawet gdy koparka się zepsuła (co zdarzało się średnio raz na pół roku), operator musiał obsługiwać ją podczas naprawy.

Dowód: - zeznania świadka Z. B., k. 53v akt sąd.;

- zeznania świadka W. K., k. 53v akt sąd.;

zeznania wnioskodawcy, k. 54 w zw. z k. 14-14v akt sąd.;

- świadectwo wykonywania prac w warunkach szkodliwych z 17.06.2000 r., zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 04.10.2002 r., w aktach świadczenia przedemerytalnego; informacja z 12.04.2013 r., w aktach emerytalnych;

- dokumentacja osobowa, w tym angaż z 13.07.1989 r., angaż z 12.12.1975 r., angaż z 02.05.1979 r., świadectwo pracy z 31.01.1991 r., zaświadczenia o uprawnieniach, zbiorówka płacowa, karty wynagrodzeń, k. 22-48, 50-52 akt sąd.

Sąd rozważył, co następuje.

Odwolanie okazało się zasadne.

Przedmiotem sporu było rozstrzygnięcie, czy pozwany zasadnie odmówił wnioskodawcy prawa do rekompensaty, przy czym spór ten ograniczał się do ustalenia, czy wnioskodawca w spornym okresie od 07.05.1974 r. do 31.01.1991 r. w Przedsiębiorstwie (...) w N. S. wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1924), rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej.

W myśl art. 21 ust. 1, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Jak stanowi ust. 2, rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Na podstawie art. 32 ust. 4 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.), rodzaje prac lub stanowisk ustala się na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z § 2 ust. 1 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl ust. 2, okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Jednocześnie w myśl rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: legitymacja ubezpieczeniowa, legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia (§ 22 ust. 1).

Nie oznacza to, że odwołujący się jest pozbawiony możliwości ustalenia, że w zakładzie pracy pracował w warunkach szczególnych w oparciu o inne dowody.

Ustalenie rodzaju wykonywanej pracy na podstawie osobowych środków dowodowych nie jest bowiem wyłączone w postępowaniu przed sądem rozpoznającym sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których przewiduje się odstępstwa od zasad ogólnych postępowania dowodowego, bowiem zgodnie z treścią przepisu art. 473 § 1 k.p.c., dowód z zeznań świadków jest dopuszczalny w zasadzie co do wszystkich faktów spornych lub niemożliwych do udowodnienia za pomocą dowodu z dokumentu, a nawet ponad i przeciwko osnowie dokumentu (por. wyrok SN z 08.12.1998 r. II UKN 357/98, uchwała SN z 24.09.1984r., III UZP 6/84).

Postępowanie sądowe zainicjowane wniesieniem przez ubezpieczonego odwołania od decyzji organu rentowego toczy się bowiem według zasady swobodnej oceny dowodów, wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie zaś z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału.

W konsekwencji możliwe jest ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach również w oparciu o inne dowody niż zaświadczenia z zakładów pracy (uchwała SN z 21.09.1984 r., sygn. III UZP 48/84 oraz uchwała SN z 10.03.1984 r., sygn. III UZP 6/84). Powyższe wynika także z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27.05.1985 r. (II UZP 5/85), w której SN stwierdził, że jeżeli odwołujący wykaże, że z powodu likwidacji zakładu pracy nie jest możliwe przedstawienie zaświadczenia z zakładu pracy, to może tę okoliczność dowodzić wszelkimi środkami dowodowymi (por. też wyrok SN z 08.04.1999 r., II UKN 619/98).

Wobec powyższego sąd mógł oprzeć swoje rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie na wynikach postępowania dowodowego z innych dokumentów, z zeznań świadków oraz z zeznań odwołującego się.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe doprowadziło sąd do wniosku, że ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako operator ciężkiego sprzętu budowlanego, a zatem wykonywał pracę wymienioną w dziale V, poz. 3 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wynika to z zeznań świadków, wnioskodawcy i dokumentacji pracowniczej.

Świadek Z. B. pracował w Przedsiębiorstwie od 1971 r. przez 22 lata jako mechanik samochodowy, świadek W. K. pracował tam od 1974 r. jako brygadzysta warsztatu samochodowego działu sprzętowego, do 1991 r. Obaj świadkowie potwierdzili rodzaj pracy wykonywanej przez wnioskodawcę. Z zeznań tych wynika, że była to jedyna praca wykonywana przez niego w spornym okresie, w pełnym wymiarze czasu pracy, bez przesuwania do innych prac. Zmieniały się tylko modele koparek. Potwierdzają to też dokumenty z akt pracowniczych. Angaż z 12.12.1975 r. świadczy o tym, że od tego dnia przesunięto wnioskodawcę formalnie na stanowisko operatora koparki. Wcześniej zajmował stanowisko kierowcy, ale też pracował przy obsłudze budowlanego sprzętu ciężkiego, montowanego na pojeździe S. (...). Potwierdzają to też zeznania samego wnioskodawcy. Nawet zresztą gdyby uwzględnić sam okres od 12.12.1975 r. do 31.01.1991 r., dałoby to ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych na stanowisku operatora koparki.

Powyższe zeznania świadków i strony są spójne i logiczne, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, są też zgodne z dokumentacją pracowniczą, nie zostały ponadto zakwestionowane przez organ rentowy, dlatego sąd dał im wiarę w całości.

Należy podkreślić, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyrok Sądu Najwyższego z 01.06.2010 r., II UK 21/10). O uznaniu zatrudnienia za pracę w szczególnych warunkach nie decyduje treść dokumentów wystawionych przez pracodawcę, ani nazwa stanowiska pracy, lecz rodzaj powierzonej wnioskodawcy pracy i jej wykonywanie w warunkach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (por. wyrok SA w Krakowie z 13.07.2016 r. III AUa 1241/15).

Zdaniem Sądu Okręgowego, fakt, że pracodawca nie wydał pracownikowi świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, nie może nieść za sobą ujemnych dla tego pracownika skutków w zakresie prawa do świadczenia.

W świetle całokształtu materiału dowodowego uznać należało, że skarżący legitymuje się wymaganym ustawą co najmniej 15-letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Pozostałe przesłanki nabycia prawa do rekompensaty nie były kwestionowane.

Wobec powyższego, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., sąd orzekł jak w sentencji wyroku.